

---

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הכירו את המדע: אי-אמון - 51121

תאריך עדכון אחרון 24-10-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פסיכולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): רות מאוי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [msmayo@huji.ac.il](mailto:msmayo@huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

### תאור כללי של הקורס:

בקורס זה תערוך הכרות ראשונית עם התהליך המדעי והתוצר האקדמי מדעי העיקרי שלו - המאמר המדעי. במהלך הקורס התלמידים/ות יחפשו, יקראו, יבינו, ינתחו, יבקרו ויצילו בכתה מאמרים מדעיים בנושאים שונים ומגוונים בתחום האמון ואי-אמון.

### מטרות הקורס:

המטרה העקרונית של הקורס היא לאפשר לתלמידים להתנסות בחיפוש, קריאה, הבנה והצגה של מאמרים מדעיים, תוך הנגשה, הבניה והנחיה אינטנסיבית על ידי המורה. הקורס מיועד להוביל את התלמידים/ות ליכולת לחפש ולהבין מאמרים מדעיים באופן עצמאי בהמשך הלימודים במחלקה לפסיכולוגיה.

### תוצרי למידה

#### בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

סיום הקורס התלמידים יהיו מסוגלים ברמה בסיסית: • לחפש ביעילות מאמרים בנושאים ספציפיים במאגרי מידע שונים. • להעריך ולהחליט במהלך חיפוש המידע (על סמך פרמטרים תכניים וביבליומטריים) איזה מהמאמרים בנושא יותר מרכזיים ושווים קריאה מעמיקה והתמקדות. • להגדיר, לזהות ולהבין את הרקע, הרציונל, השיטות, התוצאות והמסקנות העיקריות של מאמר מדעי. • לסכם ולנסח בתקציר את חלקי המאמר שנזכרו לעיל, תוך הבחנה בין נושאים/ממצאים עיקריים לעומת משניים במאמר. • לבנות מצגת של הרקע, הרציונל, השיטות, התוצאות והמסקנות העיקריות של מאמר מדעי ולהציג אותה בכתה. • להסביר אילו מאמרים קודמים הובילו את כותבי המאמר לשאול את שאלות המחקר. • על סמך הנקודה הקודמת לבנות מצגת המסכמת, מדגימה, ומפרשת את ההתפתחות ההיסטורית של נושא/שאלת מחקר ספציפית/ת במשך מספר עשורים של מחקר בתחום.

### דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: שלושת השעורים הראשונים יתבססו על הרצאות פרונטליות ודיונים בכתה. בשעורים אלה נערוך הכרות עם עולם המדע, מהגשת בקשות מענק ועד לפירסום מאמרים מדעיים (כולל מאמרים ניסויים, מאמרי סקירה, פרקים בספרים ערוכים). נערוך היכרות גם עם המבנה, המטרות ושיטות החיפוש של מאמר מדעי, ועם העקרונות הבסיסיים של כתיבה מדעית. שאר השעורים במהלך השנה יתבססו על הצגות/הרצאות של התלמידים, כמפורט בסעיף הבא (תכנית הלימודים בקורס). בנוסף, יערכו פגישות של קבוצות קטנות ופגישות אישיות עם המורה.

### רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

לאחר שלושת השעורים הראשונים, בהם יוסברו המבנה, המטרות, עקרונות הכתיבה ושיטות החיפוש של מאמר מדעי, הקורס יתבסס על המטלות הבאות של התלמידים: מטלה ראשונה: לפני כל שיעור כל הסטודנטים יקראו מאמר סקירה (Review) בנושא ספציפי מתוך תחום האמון והאי-אמון, מתוך כתב העת American Scientific.

מטלה שניה: תלמידי הכתה יתחלקו לקבוצות בנות 4 סטודנטים. בכל שעור תהיה קבוצה אחת אחראית על הדיון במאמר. חברי הקבוצה יכינו מספר שאלות (בין עשר לעשרים) לגבי הנושאים השונים שכלולים במאמר. השאלות יכולות להיות קשורות ישירות לתוכן המאמר, ובנוסף רצוי לחבר שאלות אינטגרציה והבנה. ניתן גם לשאול שאלות כלליות, כגון: מהי השאלה המדעית הכללית שהמאמר מנסה לענות עליה? כיצד התחיל המחקר בשאלה זו? מהם כיווני המחקר הנוכחיים? באיזה שיטות משתמשים כדי לחקור את שאלות המחקר בתחום זה? מהן ההשלכות של המחקר בתחום ספציפי זה להבנה כללית של האדם, האמון בו ובאחרים וההתנהגות? האם ניתן להציע כונוי מחקר עתידיים שיוכלו לתרום להעמקת הידע בתחום? וכד'. חברי הקבוצה האחראית צריכים להכין מצגת הכוללת את התשובות הנכונות ולהיות מוכנים לתקן או להוסיף על תשובות התלמידים.

מטלה שלישית: כל שני סטודנטים מהקבוצה יקראו מאמר ניסויי הקשור לנושא מאמר הסקירה ויצגו במשך כ- 20 דקות את הרציונל והשאלות המחקריות העיקריות, את השיטות ומערך המחקר, את התוצאות העיקריות ואת משמעותן.

מטלה רביעית: הצגה בכתה וכתובת עבודה המתחקה אחרי השורשים המדעיים והרעיוניים של מאמר מדעי עכשווי. גם עבודה זו תתבצע בקבוצות. בשלב ראשון יש לבחור מאמר בתחום האמון שפורסם בשנתיים האחרונות 2012-2013 באחד מכתבי העת המובילים בתחום.

לאחר קריאה והבנה של המאמר עליכם: (1) לסכם בקצרה (מקסימום 1/2 חצי עמוד מודפס) את הנושאים והשאלות המדעיות בהן המאמר עוסק, את הממצאים העיקריים בהקשר של השאלות המרכזיות (אין צורך לפרט את כל התוצאות) ושניים-שלושה משפטים על המסקנות העולות מהמחקר. (2) יש לבחור מתוך הרשימה הביבליוגרפית את המאמר העיקרי שממנו נשאב הרציונל לעריכת המחקר. יש לנמק בכתב את הבחירה ולהסביר מדוע דווקא מאמר זה הוביל את קו המחקר שנמשך במאמר החדש (מקסימום חצי עמוד מודפס). (3) את המאמר שנבחר בדרך זו יש להשיג בספריה ולחזור על התהליך 4 פעמים נוספות, עד שמגיעים למאמר המקורי שהווה את הרציונל הראשוני למחקר בנושא (רק אם מדובר במקור ממש "עתיק" ניתן לקרוא עליו במקורות עקיפים כמו ספרי עיון גם אך אריסטו עד להגיע חובה אין) '70-ה שנות עד לפחות להגיע רצוי. (אנציקלופדיה או (textbook זו אפשרות). (4) לסכם יש להציג באופן אינטגרטיבי את התפתחות הרעיון המדעי שהוביל לעריכת המחקר החדש.

#### חומר חובה לקריאה:

1. Smith, D. L. (2005). Natural-born liars. *Scientific American Mind*, 16(2), 16-23
2. Caldwell-Harris, C. L. (2014). Kill One to Save Five? Mais Oui!. *Scientific American Mind*, 25(5), 70-73.
3. Fang, F. C., & Casadevall, A. (2013). Why we cheat. *Scientific American Mind*, 24(2), 30-37.
4. Shermer, M. (2008). Don't Be Evil. *Scientific American Mind*, 19(1), 58-65.
5. Chen, I. (2012). A Feeling for the Past. *Scientific American Mind*, 22(6), 24-31.
6. Kassin, S. M., & Gudjonsson, G. H. (2005). True Crimes, False Confessions. *Scientific American Mind*, 16(2), 24-31.
7. McAndrew, F. T. (2008). Can gossip be good?. *Scientific American Mind*, 19(5), 26-33.
8. Spinath, B. (2011). Great pretenders. *Scientific American Mind*, 22(1), 32-37.
9. Uhlhaas, C. (2007). Is Greed Good?. *Scientific American Mind*, 18(4), 60-67.
10. Zak, P. J. (2008). The neurobiology of trust. *Scientific American*, 298(6), 88-95.
11. Epstein, R. (2007). The truth about online dating. *Scientific American Mind*, 18(1), 28-35.

- 
12. Metzinger, T. (2006). *Exposing lies*. *Scientific American Mind*, 17(5), 32-37.
  13. Heidler, M. D. (2014). *Honest Liars*. *Scientific American Mind*, 25(2), 40-44.
  14. Gruter, T. (2004). *Secret Powers Everywhere*. *Scientific American Mind*, 14(5), 67-73.

חומר לקריאה נוספת:  
בהתאם לבחירת הסטודנטים.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :  
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %  
הרצאה 45 %  
השתתפות 10 %  
הגשת עבודה 45 %  
הגשת תרגילים 0 %  
הגשת דו"חות 0 %  
פרויקט מחקר 0 %  
בחנים 0 %  
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: